गोदावरी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
बज्रबाराही, ललितपुर
बागमती प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

भाग - २ | अङ्क-१७ | २०७६/११/०२

नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
बमोजिम नगरसभाको बैठक
२०७६/११/०२
बाट स्वीकृत

नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७६

सार्वजनिक जानकारी तथा कार्यान्वयनका लागि
देहाय बमोजिम प्रकाशित गरिएको छ ।

प्रस्तावना

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११को उपदफा २ (क) (१) र गोदावरी नगरपालिकाको नगर प्रहरी ऐन, २०७६ को दफा १९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गोदावरी नगर कार्यपालिकाले यो "गोदावरी नगरपालिकाको नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६ बनाई लागू गरेको छ ।

परिच्छेद -१
संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः**

(१) यो कार्यविधिको नाम "गोदावरी नगरपालिका नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६"रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त लागु हुनेछ ।

२. **परिभाषाः**

विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमाः–

(१) "ऐन" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।

(२) "नगरपालिका" भन्नाले गोदावरी नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(३) "कार्यालय"भन्नाले गोदावरी नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।

(४) "समिति" भन्नाले दफा १३ बमोजिम गठन भएको पदपूर्ति समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(५) "नगर प्रहरी" भन्नाले गोदावरी नगरपालिकाबाट नियुक्त प्रहरी कर्मचारीलाई सम्झनु पर्दछ ।

(६) "भत्ता" भन्नाले गोदावरी नगरपालिकाले समय समयमा तोकिदिए वमोजिमको भत्तालाई सम्झनु पर्दछ ।

(७) "आर्थिक वर्ष" भन्नाले श्रावण १ गते देखि शुरु भई आषाढ मसान्तमा समाप्त हुने अवधिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(८) "कार्यपालिका" भन्नाले गोदावरी नगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(९) "नगर सभा" भन्नाले गोदावरी नगरपालिकाको नगर सभालाई सम्झनु पर्दछ ।

(१०) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको काम काज गर्न नेपाल सरकारबाट तोकिएको अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(११) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले नगर कार्यपालिकाले समय समयमा निर्णयगरी तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

(१२) "जवान" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम नियुक्त अधिकृत बाहेकका प्रहरी जवानलाई सम्झनु पर्छ ।

(१३) "नगर प्रहरी कर्मचारी" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम नियुक्त भएका प्रहरी सहायक निरीक्षक र जवानलाई समेतलाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद -२
सेवा गठन सम्बन्धि व्यवस्था

३. **नगर प्रहरी सेवाको गठन** : (१) नगरपालिकामा एक नगर प्रहरी सेवा रहनेछ । नगर प्रहरी सेवाको गठन र त्यसमा रहने नगर प्रहरी कर्मचारीहरूको संख्या सभाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

४. **नगर प्रहरी कर्मचारीको पद र तह** :(१)नगर प्रहरी सेवामा देहाय बमोजिमका पद र तह रहनेछन्।

(क) प्रहरी सहायक निरीक्षक सहायक स्तर चौथों

(ख) प्रहरी हवल्दारसहायक स्तर तेश्रो

(ग) प्रहरी जवान सहायक स्तर द्वितीय

(२) नगरपालिकाले प्रत्येक पदको कार्य विवरण बनाउनेछ र त्यस्तो कार्य विवरणमा सम्बन्धित पदको काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकार समेत उल्लेख गरिनेछ ।

(३) नगर प्रहरी कर्मचारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार दफा ५ बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद -३
काम, कर्तव्य र अधिकार

५. **काम कर्तव्य र अधिकार** :(१) नगर प्रहरीको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) नगरपालिकाको नीति, कानून, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने,

(ख) नगरपालिकाको सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने,

(ग) स्थानीय स्तरमा हुने सभा समारोह, परम्परा, जात्रा तथा चाडपर्वको

सुरक्षा व्यवस्था गर्ने,

(घ) स्थानीय बजार तथा पार्किङ्ग स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन गर्ने,

(ङ) नगर सरसफाई सम्बन्धी मापदण्ड कार्यान्वयन गर्ने,

(च) न्यायिक समितिले गरेका मिलापत्र तथा निर्णय कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने,

(छ) सार्वजनिक ऐलानी र पर्ती जग्गा, सार्वजनिक भवन, सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधार संरक्षण र सुरक्षा गर्ने

(ज) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी खोजी, उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापन कार्यमा सहयोग गर्ने,

(झ) अनाधिकृत विज्ञापन तथा होडिङ्ग बोर्ड नियन्त्रण गर्ने,

(ञ) छाडा चौपायाको नियन्त्रण गर्ने,

(ट) अनाधिकृत निर्माण तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको अतिक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्ने,

(ठ) सार्वजनिक आवागमनमा बाधा पुऱ्याई राखेका निर्माण सामाग्री, पसल व्यवसायबाट भएको अवरोध हटाउन लगाउने र नमानेमा आफै हटाई र हटाउन लाग्ने खर्च सम्बन्धित व्यक्तिबाट असूल उपर गर्न सोको बिबरण कार्यालयमा पेश गर्ने ।

(ड) सार्वजनिक जग्गा बाटो मठ, मन्दिर, ढल, नाला, चोक, पोखरी मिचि कसैले घर, कम्पाउण्ड,टहरा वा अन्य निर्माण कार्य गरेको अथवा व्यक्तिगत रुपले उपभोग गरेको छ, छैन सो को प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

(ढ) नगर क्षेत्रमा अनियमित निर्माण कार्य गरेको देखिएमा नक्शापास भए नक्शापासको प्रमाण पत्र सहितको प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने । मापदण्ड विपरित निर्माण भएको देखिए भत्काउने आदेश दिएमा भत्काउने ।

(ण) स्वास्थ्यका लागि हानिकारक वस्तु तथा सडेगलेको खाद्य पदार्थ बिक्रि वितरणमा रोक लगाउने र तोकिएको मापदण्ड विपरित सडेगलेका हानिकारक वस्तु बिक्रि गरेको पाईएमा पहिलो पटक भए जफत गरी गाइन लगाउने ।

(त) रोगी वा कानूनले निषेध गरेका पशुपंक्षी, जीवजन्तुहरू काटमार गर्न नदिने र त्यस्ता पशुपंक्षी जीवजन्तुको मासु बिक्रि वितरणमा रोक लगाउने ।

(थ) छाडा कुकुर नियन्त्रण सम्बन्धी कारवाही गर्ने तथा मरेका जीवजन्तु समयमै उचित व्यबस्थापन गर्ने ।

(द) जोखिम उत्पन्न हुने रुख ,घर, पर्खाल भए सोको लिखित प्रतिवेदन पेश गर्ने र आदेश भए बमोजिम गर्ने ।

(ध) वडा समिति, टोल बिकास संस्था, तथा सामुदायिक प्रहरीसँगको सहकार्यमा सरसफाई, सुरक्षा कायम गर्ने र सामाजिक विकृति हटाउने कार्य गर्ने गराउने ।

(न) नगर कार्यपालिका, समिति, उपसमिति तथा आयोजनाहरूबाट लागू हुने नीति, निर्णय, नियम र कानून कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने ।

(प) विना ईजाजत पेशा, व्यवसाय संचालन गरेको फेला परेमा पेशा व्यवसायको दर्ता तथा नवीकरण गर्न लगाउने ।

(फ) नगर क्षेत्रमा भित्ते लेखन, पोल ब्यानर, क्रस ब्यानर र निषेध गरेको विज्ञापन प्रचारप्रसार सामाग्री तथा पोष्टर टाँस्ने कार्यमा पूर्णतया प्रतिवन्ध लगाउने अटेर गर्नेलाई कारवाही गर्ने ।

(ब) नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने वा भाग लिने सभा, सम्मेलन, तालिम, अभ्यास आदि जस्ता कार्यक्रममा नगरपालिकाको तर्फबाट तोकिए बमोजिम प्रतिनिधित्व गर्ने ।

(भ) बजार अनुगमन कार्यमा अनुगमन समितिलाई सहयोग गर्ने ।

(म) नगरपालिका क्षेत्रभित्र सार्वजनिक स्थलमा विना स्वीकृत संचालन भएका जादु, सर्कस, जुवा लगायतका असामाजिक क्रियाकलापमा रोक लगाउने ।

(य) अरुलाई वाधा पुग्ने गरी लाउड स्पिकर, रेडियो अथवा ध्वनी उत्पादन गर्ने यन्त्र उपकरण प्रयोग गर्न नदिने,

(र) ध्वनी, धुवाँ, प्रकाश वा अन्य कुनै कारणले सार्वजनिक रुपमा वाधा पुग्ने गरी संचालन भएका उद्योग धन्दा सञ्चालनमा रोक लगाउने ।

(ल) विपद् उत्पन्न भएमा उद्धार, राहत बितरण र पुनर्स्थानाका कार्यमा तुरुन्त खटी जाने ।

(व) नगरपालिका कार्यालय,शाखा,उपशाखा, आयोजना, कार्यक्रम वा कुनै परियोजना अन्तर्गत तोकिए बमोजिमका कार्यहरू गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने ।

(श) नगरपालिका अर्न्तगतका शाखा उपशाखा तथा आयोजनाबाट कार्यान्वयनका लागि प्राप्त भएका आदेश तथा निर्देशन कार्यान्यिन गरी सोको विवरण तोकिएको समय भित्र उपलब्ध गराउने ।

(ष) माथि तोकिए बमोजिमका कार्यहरू समन्वय गरी जिम्मेवारी लिई

जवाफ देहिता समेत बहन गर्ने ।

(स) नगरपालिकाले समय समयमा तोकिएका अन्य कार्यहरू गर्ने गराउने ।

परिच्छेद -४
पद श्रृजनार पदपूर्ति

६. **नगर प्रहरी कर्मचारीको दरवन्दी सिर्जना प्रकृया:**(१) नगरपालिकामा रहने नगर प्रहरीको विभिन्न तहका दरवन्दीहरूको श्रृजना तथा खारेजी नगर सभाले गर्नेछ ।

(२) दरबन्दी श्रृजना तथा खारेजीका लागि प्रस्ताव पेश गर्नु भन्दा अघि सो पद श्रृजना गर्नुपर्ने कारण, प्रस्तावित पदले गर्नुपर्ने कामको विवरण, मौजुदा दरवन्दीले थप गरेको कार्यबोझको अवस्था, आर्थिक क्षमता तथा प्रस्तावित पदले संगठनात्मक स्वरुपमा पार्ने प्रभाव स्पष्ट गरी सभा समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

७. **खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति** (१) नगरपालिकाको स्वीकृत दरबन्दी अनुसारका नगर प्रहरी कर्मचारीहरूको पदपर्ति करार सेवा बाट मात्र हुनेछ ।

(२) नगर प्रहरीको पदमा श्रृजना भएका पदहरूमा खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा....... प्रतिशत र .... प्रतिशत समावेशीलाई आधारमा मानि पदपूर्ति गरिनेछ । समावेशीताको पदपूर्तिको लागी देहाय बमोजिमको आधारमा शतप्रतिशत मानि प्रतिस्पर्धात्मक रुपमा पदपूर्ति गरिनेछ ।

(क) महिला ..... प्रतिशत

(ख) आदिबासी/जनजाति ..... प्रतिशत

(ग) मधेसी ..... प्रतिशत

(घ) दलित ...... प्रतिशत

स्पष्टीकरण: यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि महिला आदिवासी, जनजाती, मधेसी र दलित भन्नाले आर्थिक र सामाजिक रुपमा पछाडि परेका महिला, आदिवासी/जनजाति र दलित र मधेसीलाई सम्झनुपर्छ । पदपूर्ति गर्ने प्रयोजनका लागि आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडि परेका महिला, आदिवासी/जनजाति, मधेसी र दलित समुदायको विवरण नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिए वमोजिम हुनेछ । तर त्यसरी नतोकेसम्मको लागि जुनसुकै महिला, आदिवासी/ जनजाति, मधेसी र दलित समुदायलाई आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडि परेको समुदाय मानि यस कार्यविधि बमोजिम कारवाही गर्न बाधा पुग्ने छैन ।

(३) दफा २ बमोजिम छुट्याइएका पदको लागि दरखास्त पेश गर्दा

देहायबमोजिमका प्रमाण संलग्न हुनुपर्नेछ । (क) आदिवासी जनजातिको सूचीमा स्पष्ट खुलेको जाति बाहेक अन्यको हकमा आदिवासी/जनजातिका लागि नेपाल आदिवासी/जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानबाट आदिवासी/जनजाति भनी प्रमाणित भएको सूची ।(ख) मधेसीका लागि राष्ट्रिय मधेसी आयोगबाट मधेसी भनी प्रमाणित भएको सूची। (ग) दलितका लागि राष्ट्रिय दलित आयोगबाट दलित भनी प्रमाणित भएको सूची ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम प्रतिशत निर्धारण गर्दा एक प्रतिशत भन्दा कम घतांक (फ्र्याक्सन) आएमा त्यस्तो घतांक जुन समुदायको हकमा आएको हो सोभन्दा लगतै पछिको समुदायमा सर्दै जानेछ ।

(५) उपदफा (२) बमोजिम छुट्याइएको पदमा कुनै दरखास्त नपरेमा वा आवश्यक संख्यामा उम्मेदवार उत्तीर्ण हुन नसकी आवश्यक संख्यामा पदपूर्ति हुन नसकेमा त्यसरी नपुग भएको पद संख्या खुल्ला प्रतियोगितामा सहभागी भई उत्तिर्ण भएका उम्मेदवारबाट पूर्ति गरिनेछ ।

८. **योग्यताः**(१)नगर प्रहरी कर्मचारीको पदमा उम्मेदवार हुन देहाय बमोजिमको योग्यता आवश्यक पर्नेछ ।

(क) १८ वर्ष उमेर पुरा भएको ।

(ख) पुरुष उम्मेदवारको हकमा २४बर्ष र महिला उम्मेदवारको हकमा २५ बर्ष उमेर ननाघेको ।

(ग) प्रहरी सहायक निरीक्षक नगर प्रहरी पदको लागि मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट १२ कक्षा वा प्रमाणपत्र तह वा सो सरह उत्तिर्ण, नगर प्रहरी हवल्दार एस.एल.सी वा एस.ई.ई.वा सो सरह उर्तिण र नगर प्रहरी जवानको लागि कक्षा ८ उत्तिर्ण गरेको ।

(घ) नैतिकपतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको ।

(ङ) कुनै राजनीतिक पार्टीको सदस्य नरहेको ।

(च) मानवअधिकार र मानवीय कानूनको उल्लंघनमा सजाय नपाएको ।

(छ) महिलाहरूको लागि घटीमा ५ फिट र पुरुषको लागि घटीमा ५ फिट २ इन्च उचाई भएको ।

(ज) छाती नफुलाउँदा घटीमा ३१ इन्च र फुलाउँदा ३३ इन्च भएको ।

(झ) महिलाको हकमा ४२ के.जी. र पुरुषको हकमा ५० के.जी. तौल भएको ।

(ञ) आँखा माइनस २ वा प्लस २ भन्दा बढी कमजोर नभएको ।

(ट) स्वीकृत चिकित्सकबाट निरोगिताको प्रमाणपत्र पाएको ।

(ठ) नेपाली नागरिक ।

(ड) भविष्यमा सरकारी सेवाको निमित्त अयोग्य ठहरीने गरी कुनै पनि सेवा बाट नहटाईएको ।

९. **पदपूर्ति समिति :** (१) यस कार्यविधि बमोजिम करार सेवामानगर प्रहरी सेवाको पदमा पदपूर्ति गर्दा देहाय बमोजिमको पदपूर्ति समिति रहनेछ ।

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - संयोजक,

(ख) नगर प्रमुखले तोकेको अधिकृतस्तरको कर्मचारी - सदस्य,

(ग) प्रशासन शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

नोटः नगर प्रहरीहरूको नयाँ पदपूर्तिका लागि छनौट प्रकृयामा नजिकैको प्रहरी कार्यालयको प्रमुख तथा प्रतिनिधि र नगर प्रहरी प्रमुखलाई विज्ञको रुपमा आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

१०. **पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः**(१) पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) लोक सेवा आयोगद्वारा स्वीकृत खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने नेपाल प्रहरीको सम्बद्ध पदको लागि तोकिएको पाठ्यक्रम र छनौट विधिलाई आधार मानि आवश्यक्तानुसार पदपूर्ति समितिले पाठ्यक्रममा हेरफेर र परिमार्जन गरी निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(ख) पदपूर्ति कार्य तालिका बनाउने ।

(ग) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने परीक्षाको लागी लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक मध्ये कुनै एक वा एक भन्दा बढि विधि तोकि परीक्षा सञ्चालन गर्ने ।

(घ) पदपूर्तिका लागि विज्ञापन प्रकाशन गर्ने ।

(ङ) शारिरीक तन्दुरुस्ती परीक्षा संचालन गरी लिखित परीक्षाको लागि संख्या निर्धारण गरी नतिजा प्रकाशन गर्ने ।

(च) लोक सेवा आयोगबाट स्वीकृत प्रहरी सेवाको पदमा नियुक्ती गर्दा अपनाउनु पर्ने सामान्य सिद्धान्तमा पदपूर्ति समितिले गर्ने भनी तोकिएका पदपूर्तिसँग सम्बन्धित अन्य कार्य गर्ने ।

(छ) नियुक्ती सम्झौताका लागि सिफारिश गर्ने ।

(२) पदपूर्ति समितिले नगर प्रहरी सेवा समूहको लागि खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति गर्ने सम्बन्धमा आवश्यकता अनुसार विधिवत निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।

(३) खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्तिका लागि विज्ञापन गर्दा दरखास्त

पेश गर्ने म्याद न्यूनतम १५ दिन राखी राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा सूचना प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।

११. **योग्यताक्रम सूची तयार गर्ने** : (१) उम्मेदवारहरूले दिइएको परीक्षा र अन्तरवार्तामा प्राप्त गरेको अंकको आधारमा योग्यताक्रम सूची तयार गरी पदपूर्ति समितिले नियुक्ति/सम्झौताका लागि सिफारिस गर्नु पर्नेछ । कुल रिक्त पद संख्याको बढीमा २० प्रतिशतसम्म योग्यताक्रमानुसार वैकल्पिक उम्मेदवारको नामावली समेत प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम सिफारिस गरिएका व्यक्तिहरूलाई पदपूर्ति समितिले नगर कार्यपालीकाको कार्यालय समक्ष सिफारिस गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पदपूर्ति समितिले सिफारिश गरेको मितिले १५ दिनभित्र नगर कार्यपालिकाले नियुक्ति/सम्झौता गर्ने निर्णय गरी सक्नु पर्नेछ ।तर पदपूर्ति समितिले सिफारिस गरेको मितिले १५ दिन भित्र पनि नगर कार्यपालिकाको बैठक बस्न नसकेमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले पदपूर्ति समितिले सिफारिस गरेको योग्यताक्रमलाई आधार मानी नियूक्ति वा संझौता गर्नु पर्नेछ । सो को जानकारी कार्यपालिकामा दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम निर्णय भएको मितिले ७ दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नियुक्ति वा सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद -५
नगरपालिकाको प्रशासन र नगर प्रहरीको सम्बन्ध

१२. **नगरपालिका प्रशासनको नियन्त्रण रहनेः** (१)नगर प्रहरीको अनुशासन र आन्तरिक व्यवस्थाको कुरामा बाहेक समस्त नगर प्रहरी नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र विषयगत जिम्मेवारी तोकिएको अधिकार प्राप्त अधिकारीको प्रत्यक्ष रेखदेख र नियन्त्रणमा रहनेछन् ।

१३. **नगर प्रहरी प्रमुख मार्फत लेखापढी हुनेः** (१)नगरकार्यपालिकाको कार्यालयले नगर प्रहरी संगठनसँग लेखापढी गर्दा सामान्यतया नगर प्रहरी प्रमुख मार्फत नै गर्नु पर्नेछ ।

१४. **कारवाही गर्दा परामर्श लिनेः**(१)कुनै पनि नगर प्रहरी कर्मचारीलाई अनुशासन हीनताको कारवाही गर्दा आवश्यकतानुसार नगर प्रहरी प्रमुखको परामर्श लिन सक्नेछ ।

परिच्छेद -६
विदा

१५. **विदा अधिकारको कुरा होइनः** (१) विदा अधिकार कुरा नभएर सहुलियत भएको हुदाँ नगर प्रहरी कर्मचारीले अधिकारको रुपमा विदाको दावी गर्न पाउने छैन ।

(२) कामको अवस्था हेरी विदा स्वीकृत दिने अधिकारीले विदा स्वीकृत गर्न वा नगर्न सक्नेछ । साथै आवश्यक परेमा विदामा बसेको नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निजको स्वीकृत विदा रद्द गरी काममा बोलाई काममा लगाउन सक्नेछ ।

१६. विदाको किसिमः(१)नगर प्रहरी कर्मचारीहरूले तपशिल अनुसारको बिदा पाउने छन् तर एक आर्थिक बर्षको बिदा अर्को आर्थिक बर्षमा संचित हुने छैन ।

(क) भैपरी/पर्व विदा :

(१) नगर प्रहरी कर्मचारीले प्रत्येक सालमा १२ दिनमा नबढाई भै परी/पर्व विदा पाउने छन् ।

(२) भैपरी/पर्व आउने विदा एक सालको संचित गरी अर्को सालमा लिन पाइने छैन ।

(३) भैपरी/पर्व विदा बसेका नगर प्रहरी कर्मचारीहरूले पूरा तलब पाउनेछ ।

(४) भैपरी/पर्व विदा शनिवार बाहेक अरु विदाहरूसँग मिलाई लिन पाइने छैन ।

(५) यो विदा आधा दिन पनि लिन पाईनेछ ।

(ख) किरिया विदा :

(१) नगर प्रहरी कर्मचारी आफैं किरियामा वस्नु परेमा कुल धर्म अनुसार बढीमा १५ दिन सम्म किरिया विदा पाउनेछ । यस्तो विदा महिला नगर प्रहरी कर्मचारीको पतिले किरिया बस्नु परेमा त्यस्तो महिला कर्मचारीले समेत पाउनेछ ।

(२) किरिया विदा बस्ने नगर प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब पाउनेछ ।

(३) किरिया विदा बस्ने कर्मचारीले जसको किरियामा बसेको हो उसको मृत्यु दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ग) प्रसूती विदा :

(१) महिला नगर प्रहरी कर्मचारी गर्भवती भएमा निजले सुत्केरीको अघिपछि गरी ६० दिन प्रसूती विदा पाउनेछ ।

(२) प्रसूती विदा वस्ने महिला नगर प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब पाउनेछ ।

(३) प्रसूती विदा सेवा अवधिभर दुई पटक मात्र दिइनेछ ।

(७) आफूसँग सङ्गठित वा आबद्ध स्वयम्सेवकले संस्था परित्याग गरेमा वा नयाँ स्वयम्सेवक सङ्गठित वा आबद्ध भएमासम्बन्धित संघसंस्था वा निकायले स्वयम्सेवक ब्युरोमा जानकारी गराई माथि (४) र (५) बमोजिम विवरण अध्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।

(८) अन्य जिम्मेवारी ब्युरोले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१३) स्वयम्सेवकको काम, कर्तब्य र अधिकार:

(१) स्वयम्सेवको काम, कर्तब्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) दिइएको कार्य विवरण अनुसारको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी पुरा गर्ने,

(ख) नेपाल सरकारको प्रचलित कानून र स्वयम्सेवकको आचारसंहिता पालना गर्ने,

(ग) आफूले दिएको सेवाको अभिलेख आफैले राख्न, र आफू आबद्ध संस्थामा तोकिएको ढाँचामा समयमा उपलब्ध गराउने, साथै, आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित समिति वा ब्यूरोमा उपलब्ध गराउने,

(घ) तोकिएको अन्य आवश्यक जिम्मेवारी पुरा गर्ने,

(२) स्वयम्सेवक ब्युरोले विभिन्न विधामा काम गर्ने स्वयम्सेवकहरूले व्यक्तिगत तथा समूहमा गर्नुपर्ने काम, कर्तब्य र अधिकार तोकिएको कार्यशर्त तयार गरी लागु गर्नेछ । (अनुसुची - १)

परिच्छेद-४-स्वयम्सेवक परिचालनसम्बन्धी ब्यवस्था

१४) नियम, मापदण्ड, सिद्धान्त र आचारसंहिता पालन गर्नुपर्ने:

(१) स्वयम्सेवकको परिचालन सम्बन्धमा यो निर्देशिकाकोअधिनमा रही स्वयम्सेवक ब्युरोले आवश्यक नियम, कार्यविधि तथा मापदण्ड एवम्आचारसंहिता तयार गरी नियुक्ति दिई लागु गर्नेछ । (अनुसुची ३)

(२) माथि (१) बमोजिम स्वयम्सेवक ब्युरोले नियम, कार्यविधि तथा मापदण्ड एवम् आचारसंहिता आदि जारी गर्दा प्रदेश तथा राष्ट्रिय स्वयम्सेवक ब्युरोले तय गरेका प्रावधानहरूसँग नबाभिने गरी गर्नुपर्नेछ ।

(३) ब्युरोले लागु गरेका नियम, मापदण्ड तथा आचारसंहिता सम्बन्धित संघसस्था, निकाय र स्वयम्सेवकहरूले पालना गर्नुपर्नेछ ।

(४) जारी गरिएका नियम, मापदण्ड, आचारसंहिता एवम् अनुशासन पालना नगर्ने स्वयम्सेवकहरूलाई ब्युरोले कारवाही गर्न सक्नेछ ।

१५) विज्ञहरूबाट स्वयम्सेवा लिन सकिने:

(१) बिभिन्न बिषयको अनुसन्धान वा सम्बन्धित योजना तयार गर्न वाकार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्न ब्युरोले सम्बन्धित विषयमा विज्ञता हासिल गरेका नेपाली नागरिकलाई स्वयम्सेवकका रुपमा परिचालन गर्न सक्नेछ ।

(२) माथि नं.(१) बमोजिम परिचालित हुने स्वयम्सेवकको काम, कर्तव्य र निजले पुरा गर्नुपर्ने दायित्व नगरेमासम्बन्धित निकायले निजलाई उपलब्ध गराएको कार्यशर्त वा कार्यसूचि बमोजिम कारबाही गर्नेछ ।

(३) माथि नं. (१) बमोजिम परिचालन हुने स्वयम्सेवकको सुविधा नगर ब्यूरोले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१६) स्वयम्सेवकको योग्यता:

(१) दफा १३ बमोजिमका विभिन्न विधामा सेवा गर्ने स्वयम्सेवकको न्यूनतमयोग्यताब्यूरोले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(२) माथि (१) बमोजिम योग्यता निर्धारण गर्दा राष्ट्रिय स्वयम्सेवक ब्युरोले निर्धारण गरेको कार्यविधि, आधार र मापदण्डका आधारमा गर्नुपर्नेछ ।

(३) स्वयम्सेवकको दक्षता र योग्यताको आधारमा स्तर निर्धारण गरिनेछ । यस्तो स्तर र तोकिएको स्तरको लागिआवश्यक योग्यता मापन गर्ने मापदण्ड र सूचकहरू माथि (२) अनुसार तोकिए बमोजिम हुनेछ । (अनुसुची - २) (४) माथि नं. (१), (२), र (३) बमोजिम योग्यता परीक्षण र स्तर निर्धारण गर्न ब्युरोले सम्बन्धित बिषयका विज्ञहरूसम्लग्न कार्यदल गठन गरी जिम्मेवारी दिन सक्नेछ ।

१७) विदेशी स्वयम्सेवकसम्बन्धी व्यवस्था:

(१) यस निर्देशिका बमोजिम परिचालित हुने विदेशी स्वयम्सेवकले नेपालमा काम गर्न नेपालको प्रचलित कानुनबमोजिम अनुमति

रेडियोद्वारा प्रसारण गर्न हुँदैन । तर यस्तो प्रकाशन वा प्रसारण साहित्यिक, कलात्मक, ऐतिहासिक अथवा वैज्ञानिक र व्यवसायिक विषयको भएमा यस्तो स्वीकृती लिई रहनु पर्दैन र प्रकाशन वा प्रसारण गरेपछि जाहेरी गर्नु पर्दछ ।

२७. **नगरपालिकाको आलोचनाः**(१)नगर प्रहरी कर्मचारीले कुनै कुराको आलोचना गर्दा नगरपालिकाको नीतिको बिरुद्ध असर पर्ने गरी अथवा नगरपालिका र नगरबासीमां खलल पुग्ने गरी भाषण, सम्वाद, लेख रचना प्रकाशन गर्नु हुँदैन ।

२८. **निर्वाचनमा भाग लिन नहुनेः**(१)नगर प्रहरी कर्मचारीले कुनै पनि राजनीतिक दलको लागि कुनै निर्वाचनमा भाग लिन वा कसैको निमित्त मत माग्न वा अन्य कुनै प्रकारले प्रभाव पार्न हुदैन । तर कसैलाई मत दिएको वा दिने विचार गरेको कुरा प्रकट नगरी प्रचलित कानुन वमोजिम आफ्नो मताधिकार गोप्य रुपमा प्रयोग गर्न बाधा पर्ने छैन ।

२९. **राजनीतिमा भाग लिन नहुनेः** (१)नगर प्रहरी कर्मचारीले कुनै राजनैतिक दल र सोसँग सम्बन्धित संस्थाको सदस्य बन्न, राजनीतिमा भाग लिन, राजनैतिक संस्थालाई सहायताको निमित्त चन्दा दिन अथवा कुनै राजनै तिक संस्था वा आन्दोलनलाई अन्य कुनै प्रकारले आफ्नो प्रभाव पार्न सहयोग गर्न हुँदैन ।

३०. **समय पालन र नियमितताः**(१) नगर प्रहरी कर्मचारीले नगरपालिकाले तोकेको समय र नियमित रुपमा हाजिर हुनु पर्दछ र साधारण तया पहिले विदाको निकासा नलिई काममा अनुपस्थित हुनु हुँदैन ।

३१. **अनुशासन र आज्ञा पालनः** (१) नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो कर्तव्य तत्परताको साथ पालन गर्नुपर्दछ ।

(२) नगर प्रहरी कर्मचारीले सबै जनप्रतिनिधिहरूलाई आदर सम्मान गुर्न पर्नेछ ।

(३) नगर प्रहरी कर्मचारीले कार्यालयले दिएको आदेश पूर्ण रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।

३२. **नगर प्रहरी कर्मचारीले बाहिरी प्रभाव पार्न नहुनेः**(१) नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो नोकरी सम्वन्धी कुरामा आफूभन्दा माथिका अधिकृत माथि कुनै अनुचित प्रभाव पार्न अथवा प्रभाव पार्ने प्रयत्न गर्न हुँदैन ।

३३. **बहुविवाह, बालविवाह, अनमेल विवाह प्रतिवन्धः**(१) नगर प्रहरी कर्मचारीले देवानी संहिता २०७४ को बिहावारीको महलको बिपरीत हुने गरी बिवाह गर्नु गराउनु हुँदैन ।

परिच्छेद -८
सजाय र पुनरावेदन

३४. **सजायः** (१) उचित र पर्याप्त कारण भएमा नगर प्रहरी कर्मचारीलांई देहायको सजाय गर्नसकिनेछः

१. नसिहत दिने ।

२. तलव कट्टा गर्ने ।

३. तल्लो तहमा घटुवा गर्ने ।

४. लापरवाही गरी नगरपालिकालाई नोक्सानी भए सम्पूर्ण वा आंशिक रुपमा नगरपालिकाबाट उपलब्ध हुने सेवा सुविधाबाट असुल गर्न सकिनेछ ।

५. भविष्यमा स्थानीय तहमा अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।

६. भविष्यमा स्थानीय तहमा अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।

३५. **नसिहत दिने वा प्रतिकूल राय लेख्नेः**(१) नगर प्रहरी कर्मचारीले काममा साधारण लापरवाही गरेमा नसिहत दिन सक्नेछ । दुई पटकसम्म नसिहत दिंदा पनि निजले काममा पुनःलापरवाही गरेमा निजको चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेखिनेछ ।

३६. **तलब कटौती गर्नेः**(१) नगर प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा प्रमुख प्रशाशकिय अधिकृतले निजको तलब कटौती गर्न सक्नेछ ।

३७. **दर्जा र तलब घटाउनेः**(१)कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा सजाय गर्ने अधिकारीले तल्लो पद वा तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा ओराल्न सक्ने र नगरपालिकालाई हानि नोक्सानी पुऱ्याएकोमा सो समेत निजबाट भराउन सक्नेछ ।

(क) सन्तोषजनक काम नगरेमा ।

(ख) अनुशासनहीनता गरेमा ।

(ग) आचरण उल्लंघन गरेमा ।

(घ) दिएको आदेश निर्देशन नमानेमा वा कार्यान्वयन नगरेमा ।

(ङ) मनासिव कारण नभई वा विदा नलिई विदा बसेकोमा वा गैरहाजिर भएमा ।

(च) लापरवाही गरेमा ।

३८. **नोकरीबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्नेः**(१)देहायका अवस्थामा प्रमुख

प्रशासकिय अधिकृतले कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई नोकरीबाट हटाउन वा बर्खास्त गर्न सक्नेछ । सोको जानकारी नगर कार्यपालिकालाई दिनु पर्नेछ ।

(क) अयोग्यताको कारणले आफ्नो पदीय जिम्मेवारी र दायित्व पूरा गर्न नसकेमा,
(ख) राजनीतिमा भाग लिएमा
(ग) बरावर अनुशासनहीनताको काम गरेमा,
(घ) नैतिकपतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी दोषि प्रमाणित भएमा,
(ङ) डिउटीमा भएको अवस्थामा वा नरहेको अवस्थामा वर्दीको पोशाक लगाई कुनै मादक पदार्थ सेवन गरी हिडेमा वा जथाभावी गरेमा,
(च) भ्रष्टाचार गरेमा,
(छ) आफ्नो पदको जिम्मेवारी अनुसार आचरण नगरेमा,
(ज) आचरण सम्बन्धी नियमहरू बारम्बार उल्लंघन गरेमा,
(झ) मनासिव कारण नभई विदा नलिई कार्यालयमा लगातर ३० दिन सम्म अनुपस्थित भएमा ।

३९. **सजाय सम्बन्धी कार्यविधिः**(१) नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय गर्ने अधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई हुनेछ ।

(२) नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सजायको आदेश दिनु अधि कारवाही गर्न लागिएको उल्लेख गरी, हुन सक्ने सजायसमेत खुलाई सूचना दिई निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ । त्यस्तो सूचना दिंदा लगाइएका आरोप स्पष्ट रुपले किटिएको हुनुपर्नेछ । त्यस्तो नगर प्रहरी कर्मचारीले सजाय गर्ने अधिकारीले तोकिएको म्यादभित्र आफ्नो सफाइको र प्रस्तावित सजायको सम्बन्धमा लिखित स्पष्टीकरण पेश गर्नुपर्नेछ । तर भागी पत्ता नलागेको वा अरु कुनै कारणले सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएको नगर प्रहरी कर्मचारीको सम्बन्धमा यस कार्यविधि वमोजिमको कार्यविधिको रीत पुऱ्याउनु पर्ने छैन ।

(३) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी प्रमाणित भइसकेको आधारमा कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय दिनुपर्ने भएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजलाई गर्न लागेको सजायको बारेमा सूचनासम्म दिनुपर्नेछ ।

(४) सफाई पेश गर्ने मौका दिन मनासिव नपर्ने भएमा सो कुराको टिप्पणी खडा गरी त्यस्तो नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछैन ।

(५) सजाय गर्ने अधिकारीले आवश्यक ठानेमा स्वयं वा अन्य कुनै अधिकृतद्वारा जाँचबुझ गराउन सक्नेछ । जाँचबुझ गर्ने अधिकारीले आवश्यकतानुसार सम्बन्धित नगर प्रहरी कर्मचारीसँग बुझी कारण सहित आफ्नो ठहरको प्रतिवेदन तथा भएको सबुद प्रमाण दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

(६) कुनै फौजदारी अभियोगमा गिरफ्तार भई थुनिएको नगर प्रहरी कर्मचारी थुनिएको अवधिभर स्वतः निलम्वित हुनेछ ।
तर (क) निलम्वित कर्मचारी उपर लागेको अभियोग प्रमाणित नभई सफाई पाएमा निजले सो अवधिको चौथाइ तलव पाएको भए सो कट्टा गरी र नपाएको भए पुरै (तलव वृद्धि हुने भएमा सो समेत) पाउने छ । कसुरदार ठहरिएमा निलम्वन भएका मितिदेखिको बाँकी तलव भत्ता पाउने छैन ।
(ख) कुनै कर्मचारी नगरपालिकाको कामको सम्वन्धमा वा नेपाल सरकारबाट भएको कारवाहीको सिलसिलामा निलम्वन भएको नभई अरु नै कारणबाट निलम्वन रहन गएको रहेछ भने त्यसरी निलम्वन रहेको अवधिको तलव भत्ता पाउने छैन ।

४०. **सजायको आदेश दिनेः**(१) जाँचबुझको काम समाप्त भएपछि सम्बन्धित नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निजसित स्पष्टीकरण मागिएको भए निजले तोकिएको समय भित्र स्पष्टीकरण नदिएमा वा निजले दिएको स्पष्टिकरण सन्तोषजनक नलागेमा सजाय गर्ने अधिकारीले सजाय दिन सक्नेछ र सजायको आदेशको एक प्रति निजलाई दिनुपर्नेछ ।

४१. **सेवाको अन्त गर्नेः**(१) कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा निजको सेवा अन्त गर्नु पर्दा कार्यविधि र यस कार्यविधि वमोजिमको कार्यविधि अपनाउनु पर्ने छैन ।

(क) स्वीकृत चिकित्सकको बोर्डले शारीरिक दृष्टिले अनुपयुक्त ठहऱ्याएमा,

परिच्छेद -९
सेवा सुविधा

४२. **तलव भत्ताः** (१) नगर प्रहरी कर्मचारीले नियुक्ति करार सम्झौता मितिदेखि तलब भत्ता पाउने छ । र त्यस्तो तलव र अन्य सुबिधा सम्झौतामा तोके अनुसार हुनेछ ।

(२) दफा १६ (ग) बमोजिको विदामा बसेको नगर प्रहरी कर्मचारीले

रु. ५०००।०० प्रसुती खर्च पाउनेछ । यस्तो सुविधा दुईपटक सम्म मात्र पाउनेछ ।

४३. **टाइम स्केलः**(१) टाइम स्केल अनुसार तलब पाउने पदमा नयाँ नियुक्ति पाउने व्यक्तिले सामान्य स्केलमा लेखिएको न्यूनतम तलब पाउनेछ ।

४४. **तालिमको व्यवस्थाः**नगर प्रहरी कर्मचारीलाई कार्यकुशल एवं दक्ष तुल्याउन नगरपालिकाले तोकिए वमोजिमको आवश्यकतानुसार अन्य तालिमहरू दिन सकिनेछ ।

४५. **आन्तरिक तालिमः**एकै पटक नियुक्ति करार भएमा नगर प्रहरी कर्मचारीलाई आन्तरिक तालिममा पठाउँदा साधारणतया समान अवसर प्राप्त हुने गरी तालिमको व्यवस्था मिलाउने छ ।

परिच्छेद -१०
पोशाक

४६. **पोशाकः**(१) नगर प्रहरी कर्मचारीलाई अनुसूची १ मा तोकिए बमोजिमको पोशाक उपलब्ध गराईनेछ । प्रत्येक नगर प्रहरी कर्मचारीलाई प्रत्येक बर्ष एकसेट पोशाक उपलब्ध गराईनेछ ।तर नयाँ नियूक्ति हुदाँको हकमा भने दुई सेट पोशाक उपलब्ध गराईनेछ ।

(२) अनुसूची २ मा उल्लेखित समानहरू प्रत्येक नगर प्रहरी कर्मचारीलाई प्रत्येक दुई बर्षमा उपलब्ध गराईनेछ ।

(३) नगर प्रहरी कर्मचारीहरूलाई निजहरूको मालसामान र पोशाक निश्चित अवधि नपुगी वा कामकाजको सिलसिलामा फाटी गएमा सोको मूल्याकंन गरी अर्को पोशाक तथा सामाग्री उपलब्ध गराईनेछ ।

परिच्छेद -११
विविध

४७. **संशोधनः**यस कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन गोदावरी नगर कार्यपालिकाले गर्न सक्नेछ ।

४८. **बचाउः**यस अघि करार सेवामा नियूक्त भएका नगर प्रहरी यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

आज्ञाले
वीरेन्द्रदेव भारती
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत